

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:
LÁSZLÓ JOZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— augusztus 15.

(Virágok nélkül.) Szép és nagy Magyarország — hála Istennek — vannak olyan városok, amelyek történeti módon fejlődtek ki, részt vettek állandóan a magyar történelemben és természetesen fejlődtek ki. Ilyen városok például Buda, Debrecen, Nagyvárad, Kolozsvár, Kassa, Pozsony. És ezek a városok tanúságot tesznek arról, hogy az igazi város tulajdonképpen eleven organizmus, mely csak természetes módon szület, és természetes fejlődés rendjén nagyobbodhatik, öregedhetik. Egymás mellé épített kőhalmok, még ha tizezre rug is számuk, nem igen adják meg azt, amit méltó az igazi város névvel nevezni. A faluból nagygyá dagadt városok, ha még olyan modern épületekkel is vannak telehivatva, nem éreik annyit, mint egy darab históriát jelentő ősrégi, dicső multu városrészt. Az olyan városokra, mint Debrecen, mely történeti módon fejlődött, korszakok nyomták rá bélyegüket, egyszóval történeti karakterük van és emellett eszközökkel is rendelkezik, haladni, fejlődni: mondhatják, hogy nem parvenü városok. És Debrecen bizonyára nem az. Ám sajnos az ilyen városok, értékük, érdekességük mellett, a dolog természeténél fogva, ridegek. Ha még olyan hangulatos és imponáló is egy öreg városrészt, kockázott ablakosával, kiugró párkányaival, imponáló portáléival, a patina csak piszoknak fog látszani, a régi építkezés nem ad semmi melegséget: egyszóval rideg az a város, amely ezer éves multtal dicsekedhetik. Ezt érezzük mi Debrecenben is és ha valahol van értelme, haszna virággal ékesíteni a házakat, úgy ez legkívánatosabb az u. n. történeti multu öreg városokban, tehát a mieinkben is. A városban élő ember szemé a régi házak falán az anakronizmusok mellett megkívánja az élénkebb színeket is: a virágot. Szó sincs róla, reá fér a virág egy modern épületre is és a széles ablakpárnyok, balkónok mire másra valók, mint feldiszníteni azokat. De izléses, bájos, stilszerű csak egy öregebb épület lehet virágdíszében. Volt idő, nem is olyan régen, alig két esztendeje, az egész országban mozgalom indult meg, mesterségesen pótolni azt, amire a magyar ember magától nem jött rá, aminek a szükségét maga nem érezte meg: lelket adni a házaknak, feldiszníteni, felfrissíteni a várost, ápolni a virágkultuszt. Társadalmi akarták felvirágozni a házakat, sőt Budapesten alakult egy Filantia nevű egyesület is e célból, hogy ki tudja izlésesebben virággal ékesíteni házákat és lakásának ablakait. Nem sok helyen, de itt is, ott is megjelentek az ablakokban virágok, ahol azelőtt semmi nem volt, legfeljebb pókháló! Szívesen konstatáljuk, hogy ezeken a helyeken a

az idén is ott láthatók a virágok, de a szép mozgalom az idén már elaludt, nyár elején vártuk valahonnan a felhívást, mely hivatva lett volna versenyre kelteni a háziurakat és lakókat az ablakok, erkélyek feldisznítésében, de nem történt semmi. Különb az egész város virágnélkül, mint valaha. Ugy gondoljuk, hogy ha magunktól nem érezzük szükségét, lelket, bájt, üdeséget adni ilyen módon a város, az utcák, lakásunk külsejének, egy-két felhívás kibocsátásával nem fogunk változtatni természetünkön és nem fogjuk virágerdőt varázsolni városunkat. De ha már így nem megy, volna egy mód, ami okvetlen segíthetne. Annyi mindenféle cél érdekében alakul manapság szövetkezet, üzleti vállalat: miért ne alakulhatna egy olyan vállalat is, mely csekély évi díj fejében kelő izléssel és szakértelemmel odavarázsolná minden ház ablakaiba a virágokat. Ehez nagy befektetési tőke sem kell, a fizetendő összeg sem lehet olyan nagy, hogy azt minden háziur meg ne fizethetné. És akkor megváltozna egészen Debrecen külső képe. Az ő város utcáiból akkor nemcsak a multnak emléke áradna felénk, hanem az üde ifjúságé is, lelket adva a kőhalmazoknak, pompát, színt és illatot érzékeinknek.

A papiros-buza.

— augusztus 15.

Négy-öt héttel ezelőtt a földművelési miniszterium úgy becsülte föl az idei termést, hogy valami három millió métermázsával különb lesz a tavalyinál. A dolog természete szerint az e fajta becslések nem föltétlen megbízhatók s inkább fölötte járnak, mint alatta maradnak a tényleges eredménynek. Alighanem így lesz az idén is. Az újabb jelentések szerint több helyen nem fizet úgy a gabona, mint ahogy várták, mindazáltal aféle jó közepes termést az idén is hoztak a magyar buzamezők. Annál szomorubb, hogy a magyar gazda az idén sem pénzel a terméséből, nem pedig azért, mert a börzei papiros-buza lenyomja az arát az istenadta kenyérnekvalónak.

Rég beesteledett azoknak az időeknek, mikor Magyarországot megillette az ékes epitheton: Európa éléskamrája. Oroszország, Amerika, Argentina, Románia olyan versenytársak, hogy már csak olcsóságuknál fogva is nehéz velük fölvenni a küzdelmet a világpiacra. Hozzá ez a piac a versenytársaktól eltekintve is nagyon megszükkült a védővamos rendszer követésében. Az egy Angliát kivéve az egész Európa elsáncolta magát védővamosokkal, miáltal óriási módon fölfokozta a saját termelését. Franciaország például, mely sokáig idegen buzából sütötte a kenyé-

rét, odáig jutott a nagy vámjával, hogy ma már fölöslege is marad normális szükség idején, nemhogy bevételre szorulna.

Ilyen körülmények közt a gyámoltalan Magyarország a vámszövetségben kényre-kedvre oda dobta magát Ausztriának. A számítás alapja az volt, hogy fejlődő iparunk lassankint odáig jut, hogy maga elfogyasztja a gabona-termést, a fölöslegnek pedig biztos piaca lesz Ausztria. A valóság pedig az, hogy a magyar ipar az osztrák ipar fojtó versenye miatt absolute nem fejlődött s így óriási gabonafölöslegünk maradt, amivel sohse tudtuk mit csinálni. Ausztria nem tőlünk vásárolt, hanem a külföldről s a magyar gazda megfulhatott a maga zsirjában. Ezen akart segíteni a magyar kormány, mikor az új autonóm vámtarifában a buza vámját 7 korona 50 fillérben, illetőleg a szerződéses megegyezés szerint 6 korona 30 fillérben állapította meg. Ha tehát a külföldi buza versenyezni akar a mienkkel az osztrák piacon, akkor a szállítási költségen kívül legalább 6 korona 30 fillérrel olcsóbbnak kell lennie a magyar buzánál.

Mivel pedig ez képtelenség, úgy tetszik, mintha a tavaszon életbelépett új tarifa biztosította volna Ausztria piacát a magyar buzának. Ez azonban csak látszat. Ausztria soha nem tagadja meg magát s most sem nyugszik meg abban, hogy a magyar mezőgazdaság élvezhesse a védővamos rendszer áldásait. Minden furfangját előveszi, hogy lenyomhassa a gabonaárakat s félős, hogy ez sikerülni is fog neki. Védővamos buzánk hiába áll ma versenytárs nélkül a közös vámterület piacán: az osztrák börzemanipulációk itt bent Magyarországon teszik tönkre az árakat a papiros-buzával s a határidő-üzletekkel kiveszik a pénzt a magyar gazda zsebéből.

Ausztriában tilos a határidő-üzlet, ellenben Budapesten pompásan virágozik az osztrákokat, hogy itthon törjék ki a nyakát a magyar mezőgazdaságnak. Száz, meg százezermétermázsaszámra dobják a budapesti börzén piacra a papiros-buzát s ezzel már idáig elérték azt, hogy ma az egész világon a magyar buza a legolcsóbb. Az országnak ha jó termése van s annak jó ára, ezt megérzi az egész vonalon mezőgazdaságunk, iparunk, kereskedelmünk, kulturánk. Ausztriának azonban van gondja rá, hogy a buzának ne legyen ára s az általánosan várt gazdasági föllendülés ne következék be.

A józanság követeli, hogy a nyakunkhoz közel járó kést addig csavarjuk ki az orgyilkos kézből, míg lehet. Nem tudjuk, miért legyen a határidő üzlet csak Bécsben eltöltve s miért legyen megengedve egy olyan országban, melyet végre teljesen ki fog fosztani, ha maga a gazdaközönség talpra nem áll. Az állam keze lassu, ha még jóakaratu is és sokszor tehetetlen. A gazdaközönség türelme és kitartása azonban diadalt arathat. Nem kell a buzát odadobni az osztrák úgynököknek a börzeárok szerint, hanem várni kell az eladással, míg Ausztria kénytelen-kelletlen meg nem adja a védővám által biztosított árt. Négy hete sütik az izzó mezőkön az ország szerencsésjét: az utolsó pillanatban nem kell odadobni Ausztria fufangjának a haszon fölét.

Egyet-mást a tüdővészről.

Irta: Stauber Hugó dr.

— augusztus 15.

Az orvosok legnagyobb része ellene van az orvosi tudomány népszerűsítésének, mert ezzel vél hypochondriasokat szerelni. S ez tényleg így van, különösen a gyengébb idegzetű embernél. Speciel a tüdővészről el kell tekintenünk ettől az árnyoldaltól, mert a fő cél az, hogy az emberek kellő értelemmel ki legyenek tanítva a helyes életmódra s ismereteseek előttük azok a veszélyek, a melyek a szabályok be nem tartása esetén őket fenyegeti.

Különbözn pedig ezzel úgy vagyunk, hogy ép idegzetű ember nem hajlamos a hypochondriára, az „ideges” embernek meg hasznára válik, ha kikéri az orvos tanácsát.

Amióta Koch Róbert tanár a sorvasztó betegség bacillusát megtalálta, azóta különféle klinikákon és laboratóriumokban tettek kísérletek e mikroorgan életképességére nézve s arra a conclusiora jutottak, hogy

jól táplált egészséges emberben, aki kellő hygienikus viszonyok közt él, e kór nem tud fészket csinálni; sőt hogy a már meglévő bacillusok ilyen hygienikus viszonyok közt elpusztulnak.

Ezért kerestek és kutattak olyan módokat, a melyekkel az ember életképességét és ellentálló erejét a különböző betegségekkel szemben növeljék.

Látták, hogy a börtönökben a nagy tüdővészes halandóságot a fogyatékos szellőzés, a testmozgás hiánya, kedélyi levertség és rossz táplálkozás okozza.

A szegény sorsuak piszkos, rossz szellőzött lakásai, egészségtelen foglalkozásai, mind kettős súlyllyal esik latba és a tüdővést még egyszer oly gyakorivá teszik.

A mi jobb módú parasztjaink közül sokan gyermeküket papi pályára adják. Ezek aztán tanulmányaik folytatása közben a városokban, a füstös szobákban való folytonos tartózkodás és a lélekölő munka folytán valóssággal megváltoznak s családjuk egyetlen skrofulás tagjává változnak.

A tüdővész gyógyítása tehát nagyobbára ezen fent elsorolt akadályok elhárításában vagy legalább is mérséklésében áll.

A modern tüdővész gyógyítása friss szabad levegőnek excessiv, folytonos élvezetét követeli. — Ennek fontosságát iskolában kellene tanítani, a templomban a szószékről prédikálni, hogy azáltal megutálnák a csapszékek, lebuajok, kávéházak füstös, bűzös levegőjét s igyekeznének felkeresni és megbarátkozni a szabad természet szépségeivel, a mely egyedül éltető és lélekemelő.

Persze ennek megértésére Svédország lakosságának intelligenciája szükséges, ahol az irni és olvasni nem tudók a népességnek csak 06 százalékát teszik, s nem úgy, mint Magyarországon, ahol biz még mindig 38 százalék analfabéta lézeng.

Az a meggyőződés, hogy a házak, hálószobák, lakó és dolgozó helyiségek folytonos, friss levegővel való ellátást igényelnek nemcsak nappal, hanem éjjel is, még nem ment át a köztudatba, sőt bizonyos

idegenkedéssel fogadják. Ha a művelt osztályoknak van is tudomása a dolgokról, a népzöme teljesen tájékozatlan. Ha jön a tél, alaposan befalazzák az ablaknak csufolt kicsiny lyukakat, hogy oda abszolote semmi friss levegő be nem juthat.

Sok szülő a csukamájolajtól várja gyermeke szervezetének erősödését s ez alatt a szobában örzi, mint valami melegágyi növényt; pedig a tápláléknak összhangban kell lenni a levegővel.

A kórházak is mindinkább elismerik az ugynevezett levegőkúra nagyfontosságát. Igy pl. Budapesten a 17. sz. helyőrségi kórházban a fákkal sűrűn beültetett udvaron a beteg katonák nagyrésze, különösen a tüdővészesben szenvedők, egész nyáron át kint kint fekszenek szabadon oly barakkok alatt, melyek minden oldalról nyitva vannak s a melyek tehát csak az eső ellen védelmezik meg a betegeket.

A modern tüdővész szanatóriumoknak is a fő gyógymódjuk az u. n. „kalte Luftkuhr”. A betegek télen a legnagyobb hidegben kénytelenek — természetesen kellőleg felöltözve a nappal nagy részét kint tölteni. Sőt a fekvő lázas betegeket ágyastól kitolják a nyitott folyósóra, ahol nyakig betakaródvá, néhány órán át élvezik a friss, hideg levegőt.

Még a betegség terjedéséről kívánok néhány szót elmondani. A betegeknek köpete a fertőzés vivője. Amíg a köpet nedves, addig nincs veszély, de ha megszárad, elporlad, a levegőbe jut. Az ember a port beleheli s ekkor válik fölötté veszedelmessé. A beteget ki kellene tanítani a köpettel való helyes bánásmódra, hogy mindig csak az arra szánt edénybe, vagy ennek hiján zsebkendőjükbé köpjének. Még egyéb rendszabály és óvintézkedés is van, amiknek megtartására csak egy szanatórium képes, ahol alaposan képzett szakorvosok egész nap csak a betegekkel törődnek, azokkal foglalkoznak, úgy, hogy vérükké válnak a rendszabályok.

A két hónappal ezelőtt lezajlott berlini

Változatok.

XIV.

Hagyd abba a csuf, e ledér muzsikát!
Mégöl ez az ördögi tűzölelés . . .
E dalra fülem még tompa, süket . . .
Hagyd abba! a vérem, a testem elég.

Kezdd mást, ami szép, ami szüz, ami jó!
Oly rut a dalon az a szenny, az a sár . . .
Ha tiszta a lélek: a dal meg az ének
Szép angyali szárnyon az égbe bejár!

XV.

Mert vágyaim tiszták, fehérék:
Az ágy elébe pirulva lépek
S némán, merengve, lopva nézlek.

Ha rám nevetss álmos szemekkel, —
Ha kérdezed: már itt a reggel, —
Szivembe dallal, szerelemmel. —

Két ablakot gyorsan kitárok
S szemszögből, — mint a nagsugárok, —
Kicsőkolom az édes álmat . . .

XVI.

Hideg szél süvit a kertben.
Hideg eső hull a földre.
Egymás mellett ülünk némán,
Elmerengve, tépelődve . . .

Eh, de minek tépelődünk?
Hiszen el kell válni egyszer,
Hisz a kettőnk szive megtelt
Dalos nyárral, szerelemmel . . .

Nyujtsd ide hát kicsi ajkad!
Az még forró, az még lángol,
Azon nem érzik a bucsu
Szent szerelmünk szent nyaratól . . .

(Ér-Semjén)

Szunyogh Barna.

A LÉGYOTT.

A kicsi, fenyvesek közé bujt nyaraló helyen fényes jótékony ünnepre készültek. A napokban ugyanis a késő éjszakát riasztó tűzilárma verte föl, a park sötét fái fő őt féltelmes tözfelhő pirosított. A veszedelem közeli faluban ütött ki, a hol a lángok hamarosan végeztek néhány parasztházikóval.

A fürdővendégek másnap kíváncsan siettek a pusztulás színhelyére s az asszonyok nagy részvéttel nézték a kormos gerendákon üldögélő, beomlott falakra bmuló népet, a mi udvarlóikat arra indította, hogy nemes versenyre keljenek: ki ad többet a kár a lották felsegítésére? Az asszonyoknak azonban ez nem volt elég; ők azt akarták, hogy a kis erdei falucska szebb legyen, mint volt. A bazárral, tombolával, hangversennyel, előképekkel és táncvigalommal egybekötött nagyszabású ünnep terve a bájos fecskékben azonnal megszületett.

A bazár porékait pár perc alatt elkapkodták s a pajkosabb öreg urak már azt

indivágyozták, hogy a csecebecséből és virágokból kifogyott bölgyek a szent cél érdekében egy kis parázs csókvásárt rendezzenek.

A hangverseny is fölötté élvezetes volt s azon a fardorvos műkedvelő felcséjét talán még viharosabban tapsolták, mint a pesti színházak véletlenül ott nyaraló primadonnáját.

De leglázasabb érdeklődés az előképekre várakozott; kivált a legutolsóóra, amely egy gyönyörű népmesének, az Argyrus királyfiának és Tündér Iónának bűbajos jelenetét ábrázolta.

Halk, álomszerű zene mellett jelent meg a fürdő legszebb asszonya. Pici selyempip cskaí alig érték a színpad deszkáit; nyulank finom dom ihoz a tündéroroszági divat könnyű, hófehér leple simult; szőke haja kibontva mlott vállaira; homlokán pedig villamos csillag ragyogott. A közönség kitűző tapsot jutalmazta a gyönyörű alak megjelenését a tapsra Argyrus királyfi is felriadt s kitárt karokkal rohant a bájos tünemény felé. Am ekkor a tündér a mesehez hív n, elünt, a kert elsötétedett, a kárpit lebuult.

De a publikum ebbe nem nyugodott bele orkányszerűen követelte az előkép megismétlését és Tündér Iónának háromszornegyszer kellett még a színpad lebegnie . . .

Az egész manóros közönség közt Gyurmi Olivér volt az egyetlen, aki nem tapsolt s nem éljenzett. De az előkép hősnője tudta, hogy ez a merőn rábámuló alak van legjobban elragadtatva s ő rá mosolygott leghátasabban és legkacérabban . . .

kongresszus, ahol az egész világ szellemi arisztokratái gyűltek egybe a nagyfonságú kérdés megvitatására, azzal a resultattal végződött, hogy a tudóvész rohamos terjedésének megállítását a szanatoriumok felállításával lehet elérni. Már a multkor megpendítették az eszmét, hogy Debrecen város legnemesebb cselekedetei közé tartoznék egy ilyen szanatorium felállítása. Ha a város az egyik szép helyén építene 100 ágyra berendezett szanatoriumot, a betegek három hónapig volnának kezelés alatt, tehát a beteganyag egy év alatt négyszer változék. 400 ember kerülne ki évente gyógyultan, munkabírón ezen gyógyintézetből és e 400 ember otthon családjában terjesztené a szanatoriumban beszívott tanokat, úgy, hogy már az első év letelte után több mint ezer ember élvezné a szanatorium nyújtotta jótéményt.

Ez az épület valószínűleg Mekkája volna a szenvedő emberiségnek, a hova teljes bizalommal gyógyulást keresve és gyógyulást találva zárandokolnának a betegek, a honnan új életre ébredve távoznának az egészségesek, hogy a társadalomban ismét kivigyék a rézüket.

KÖZIGAZGATÁS.

Kisközség, nagyközség és város.

— Egy figyelemre méltó eszme. —

Községeink közigazgatási megkülönböztetése, nem tekintve a vármegyei törvényhatóságokkal egyenlő jogállású törvényhatósági városokat: kisközség, nagyközség és rendezett tanácsú város. Kisközség az, amely nem tud egymagában jegyzőt tartani, tehát több hasonló társával kell csoportosulnia. A nagyközség egymagában tartja el önkormányzati hivatali szükségletét, de helyhatósági jogköre korlátolt s a járási hatóság végzi rá nézve az elsőfoku közigazgatási hatósági teendőket. A rendezett tanácsú város végre oly hivatalos apparátust köteles tartani, hogy az elsőfoku közigazgatási hatóság összes teendőit elláthassa. Polgármesterének egyenlő a jogállása és a fizetése a főszolgabíróval; rendőrkapitánya, árvaazéke van. Tanácsában a közigazgatási ágak szakaszerinti ügyvivői ülnek.

Ez a községi beosztás túlságosan megre lehetetlené teszi a községi és kulturális viszonyokhoz való simulását. Ennek egyenes következménye: az igazgatás nehézsége és drágasága.

Lehe etlené teszi nevezetesen, hogy a kisközségek a közelükben fekvő nagyközséggel, vagy rendezett tanácsú városai lépjenek közigazgatási kötelékbe. Pedig a viszonyok természeténél fogva ez volna. A kisebb falvak közéleti fejlődését a közeli nagyobb községek irányítják. A falvak lakói a közeli nagyobb helyekre járnak adni venni orvoshoz, gyógyszerészhöz, ügyvédhez, bíróhoz, sokszor iskolába is. A nagyobb községek és a környező kisközségek között természetesen társadalmi kapcsolat van. Megvan tehát a szilárd alapja a közigazgatási köteléknek is.

Hogy mennyire megdrágítja ez az állapot az adminisztrációt, mennyire megnehezíti az ügykezelést, szinte fölösleges magyarázni. A nagy távolságok nagyobb uti átalányokat követelnek a jegyzők számára és költségessé teszik a felekre nézve a jegyzőjükkal való gyakoribb intézkedést.

Azt hisszük, igen sokat meg lehetne takarítani a közigazgatási költségekben, ha a kisközségek a közeli nagyobb helyekhez csatlakoznának közigazgatásilag. E miatt egyik községnek sem kellene elveszítene a maga természetes jellegét. A kisközség maradvány kisközség, a maga kis helyi hatáskörében, a nagyközség nagyközség, a város — város. A nagyobb helyeken fejlettebb közigazgatási apparátus van. Egy-egy városi tisztviselőcsékely pótlékért elláthatja a szomszédos 2-3 községnek is az ügyvitelét.

Egy-egy nagyközségi jegyző egy olcsó segédrel elad minisztrálhatja a szomszédos falut is. Fölsőleges barmifale gazdasági vagy pénzügyi összeolvadás. A csatlakozott falvak fix alálányt fizelhetnek az igazgatásukat ellátó nagyobb községnek. Tehát egyáltalán nem szükséges az, hogy a falu a városi pótdókat fizetni, holott neki sem köveze, sem aszfaltjárójára, sem efféle nagyobb városi szükségletei nincsenek. Ellenben lehetnek közös érdekű intézmények: kórházak, iskolák, gazdasági intézmények, amelyeknél kisebb falvak hozzájárulása máltányos és szükséges és amelyekhez a kisebb falvak a kötelékben igen olcsón hozzájárulhatnak. Meg kell engedni az ilyen hozzájárulást és szabályozni kell a dekretálás módját.

Jobb és olcsóbb közigazgatási beosztás válnék ekként lehetővé. A falvak kultu-

rális és gazdasági fejlődése jobban hozzá leane hozzá a városokéhoz, ami már a magyárosodás szempontjából is kiváló fontosdolog. A falvak népe a maga közdolgaikat azon a helyen kaphatná, ahová a agánügyei minduntalan beszólítják.

A városok a csatlakozott falvakban az összes elsőfoku hatósági teendőket elláthatják. A nagyközségekhez csatlakozott kisközségek fölött maradjon a főszolgabíró hatóságnak. Különös szervezeti intézkedésekre csak azokban az esetekben van szükség, amikor csupa kis faluból kell összeállítani a községi közigazgatási egységet.

Ez esetekben külön kell szervezni a csatlakozott községek közigazgatási közös képviselőtestületét és ügyvivő irodáját. Az egyes kisközségek csakis a helyi gazdasági ügyeket láthatják el önkormányzati hatáskörben s annyi rendőri teendőt, amennyit egy falusi bíróra és kisbíróra rá lehet bízni. A községi kategóriák illetén megosztása a maga teljességében a képviselőtestületi és előljárósági szervezet és hatáskör taglalásánál tűnik elő.

Pikáns akták.

A biciklis hölgy.

Ámor hálójában.

— augusztus 15.

Az aradi törvényszék vizsgálóbírájához ma egy szerfölött érdekes és frivol részletekben bővelkedő feljelentést adott be egy hölgy. A feljelentés maga igen szárazon mondja el egy hamisított takarékpénztári könyv történetét, azonban ami a kulisszák mögött van, olyan érdekes dolog, mely ritkítja párját. A pikáns ügyecskéről az alábbiakban számolunk be:

Van Aradon egy kereskedő, aki nagy barátja a tavaszi és szerelmes hangulatoknak. A boltja a Szabadság-téren van. Ez a kereskedő mellesleg szenvedélyes sportsman és főleg a biciklizés terén gyakorolja magát. Aki az illetőt ismerik, többiben látták őt egy dushaju, fekete hölgy társaságában. A hölgy biciklizett és a kereskedő kísérté. Kísérté buzdón, kísérté szenvedélyesen. Az ilyen bicikli kirándulásoknak azonban igen

S mikor az egész előadásnak vége volt s a közönség kltakarodott: Gyurmai még mindig a nézőtérén állott szemét a függönyre szegezve, leste, hogy a tündér ismét megjelenjék, el lévén határozva, hogy akkor a színpadra ugrik, karjaiba zárja s el sem ereszi többé.

A termet sepréni kezdték. Egy szolgál megköszönte a sóbálványá változott hangversenylátogatót:

Nagyságos ur, söprünk . . .

Gyurmai dühösen tekintett a buzdó csalétre s a portelékben prüszkölve hagyta el a termet. Az járt az eszébe, hogy a színpadon, az ő tragédiáját játszották el neki is egyszer megjelent Tündér Ilona, de aztán elvesztette s már most sóvárogva fúhat utána. Ámde ellentétben a a mesével, ő talán nem fogja az isteni alakot szívére ölelhetni többé soha . . .

Mivelhogy Gyurmai Olivérnek valamikor a felesége volt a furdó legszebb asszonya, aki most, mint Tündér Ilona sórta a színpadról csápos mosolyait a jótékonyosság érdekében . . .

Gyurmai Olivér, a parlament tehetséges ifju tagja, ezeltől öt évvel házasodott meg.

Nőül vette egy éltesebb képviselőtársának leányát: a zsurok legfessébb teremtesét.

A boldog frigy egy esztendeig tartott s akkor a házasság nem épen simán, békésen váltak el egymástól. A gyanakvó férj egy izben feibontotta felesége leveleit, azután heves jelenetek voltak közöttük, amire az asszony azonnal csomagolt és még aznap este beállított meglepett szüleinek Andrásy-uti palotájába . . . Mindezekből sejtethjük,

hogy Gyurmainak alapos oka volt arra, mikép elvált feleségére egész életében mindig elég bosszúsággal gondoljon. Az igaz, hogy már akkor kezdett beleszeretni, amikor elment. Mikor a nő válopóra után feleségül ment Csorhyhoz, hogy annak sebét csókjaival végkép begyógyítsa az esküvője napján Gyurmain semmiféle hatalom nem lett volna képes a fővárosba tartani, vasutára ült s egész éjjel álmatlanul hánykódott a vagon-lits reszkető vankosán.

A monáció játéksarlang aranyainak csengetésében az ő kacagását hallotta s a tenger színváltozatainak tündéjátékaról az ő kiszámíthatatlan, édes, imádatos szépsége jutott eszébe.

Egyszerű gyótralmat érzett, a mikor jó barátai, hogy neki kellemetlenséget szerezzenek, elmondták, hogy a hajdani nagyvárosi damból milyen csodás, otthon ülő falusi gazdasszony lett, derék, egyszerű férje oldalán . . .

Ilyankor hajlandó volt beismerni, hogy az asszony nültségének nagy részben az ő hanyagsága, kicsapongása volt az oka és szerette volna vezekelve csókolni az illatos, bubájos aranyhaját . . . S most, a mikor a kis Tátra-füldőben, a hová idegeit gyógyítani jött, viszontlátta a volt feleségét: nem haraggal, de epedő vágygyal nézett reá.

Ez a vezetes találkozás a kora reggeli térszene alatt történt. Gyurmai a szobája ablakából pillantotta meg a bájos, gonosz teremtesét s úgy találta, hogy az pár év alatt karcsubb, fiatalabb, szebb lett, mint valaha volt: valóssággal üde, lányos a szépsége. S úgy tetszett neki, mintha a legutóbbi viszony-

tagságos öt esztendő nem is viharzott volna el a fejk felett, mintha álom lett volna az egész; s ő most ébredve fel balóle s maga előtt látná a Beregi kisasszonyt s udvarolni kezdene neki, mint akkor, régen . . .

S egyszerre csak azon vette észre magát, hogy anyagi áldozattal veszi rá a kerést, hogy a Tátra paradison legékesebb virágait küldje fel minden reggel a szép asszony szobájába . . . Csinos kis dolog — évdőtelt magában, — virágokat küldök a volt feleségemnek, aki hűtelen volt hozzám.

Többször el is akart utazni, de hősies elhatározásának rendszeren az lett a vége, hogy kapta magát és uána sompolygott az asszonyok, amint szalma kalapjával a fején magános erdei sétájára indult . . .

Gyurmai vérét forralta e szokása — vajjon észrevette-e a nő, hogy ő követi s neki szól ez a kacér játék? Ugy látszik bizony, hogy a nő észrevette, mert egyszerre, hirtelen megállott, mintha be akarná várni Gyurmai közeledését. A férfi lábai csaknem a földbe gyökerestek, de erőt vett magában s lihegve ért a csodálatos asszony közelébe.

Ej uram, fordult az hozzá, ön napok óta kísér engem s nem is mer köszönni? Nos tehát, elhatároztam, hogy én szólítom meg; elvégre is meg kell köszönnöm a szépségé, hogy minden reggel virágot küld nekem . . .

S mosolyogva, csipősen tette hozzá: Talán most akarja helyrepótolni azt a figyelmességét, amit házassága miatt elmulasztott? . . .

Gyurmai arcán elfutott a vér. Ej asszonyom, mondá, hát még ön

gyakran rossz végük van, mint a jelen esetben is.

Történt ugyanis, hogy a nemes sport üzése közben a kereskedő észrevette, hogy szívében szerelmi gerjedelmek vannak rak-táron. Szerelmi gerjedelmek a dushaju, fekete hölgy után. Ahogy a regényírók mondják: bioiklizni vele és megszeretni őt pillanatok műve volt. Miután pedig Plátó óta állítólag egyáltalában nem akadt ember, aki a szerelmet teljesen plátóilag fogta volna fel: a kereskedő is mellőzte Plátót és szenvedélyes szavakat sugott a dushaju és fekete hölgy fölébe. A szenvedélyes szavak refrénje természetesen az volt, hogy: Oh légy enyém! De sem a szenvedély, sem a refrén nem bizonyult elég hatásosnak, mivel a dushaju fekete hölgy kijelentette, hogy ő nem olyan. Sőt. Ő egyáltalában nem olyan, mert ő az úgynevezett szegény, de becsületes fajtához tartozik. Ezek ugyan nem olyanok, mint az Azrák, akik meghalnak, ha szeretnek, de azt az álláspontot foglalják el, hogy a becsület drága kincsessel ér fel, tehát csak igen drágán dobandó el. Így magyarázta meg a dolgot a dushaju stb. hölgy a kereskedőnek.

Lón tehát, hogy egy kerékpár kirándulás után a dushaju stb. hölgy meghallgatta a kereskedő esdekléseit. Kitérte előtte szívét és zsebét. A szívébe belezárta a kereskedőt, a zsebbe egy kétezer koronáról szóló takarékpénztári könyvet, mely azelőtt a kereskedő tulajdonát képezte. És ezután elcsattant az a bizonyos első, édes és szerelmes csók, amelyet abszolút nem lehet elfeledni (Lásd a Bob herceg című operettet.)

Igy történt. De ah, elröpültek a mámor percei és beállott a kiábrándulás. Pár nappal később ugyanis a dushaju stb. hölgy dult erccel és a 2000 koronás betéti könyvecskével beállított a kereskedő boltjába és ott a következőleg aposztrófálta a kereskedőt:

— Maga közönséges izé, hiszen maga becsapott engem! Tegnap elmentem a takarékpénztárba, hogy kivégyem a pénzt és a hivatalnok azt mondta, hogy a könyv hami-

kezdi a multak föllevenítését — szemrehányással? Az arca lángragyult, míg e szavakat mondotta.

A sötétzöld fenyőfák mintha igenlően bólintgattak volna hozzá . . . De a szenvedélyes, igaz kitörés után elnevette magát. Ismét a könnyűvérű, pajkos, kacér, kiszámíthatatlan asszony lett belőle.

Ej, de milyen, hogy én most poétikus drámai részleteket mondjak el!

Hagyjuk a multat, hiszen ön is el akarja temetni, virágot tesz a sírjára. — Ön megbocsájtott nekem. Akarja, hogy én is megbocsássak magának?

És csillogó mosolylyal kereste a férfi tekintetét, aki most már zavarodottan állott előtte.

Az elvált férj és az elvált asszony egymás mellett balisgtak lefelé a hegyi úton. A férfi nem értette az asszonyt; hiszen ha csakugyan annyira haragszik rá, sőt okolja, hogy bűnös asszonyt csinált belőle, hogy tud akkor kibékülni vele?

Azután meg eszébe jutott, hogy hát minek törí a fejét ezen a problémán?

A fő az, hogy a bájos, hűtlen teremtségre újra itt van az oldala mellett s neki fülében cseng a hamis, tréfás hangja:

— Akarja, hogy megbocsássak magának?

Fehér Ernő.

sítva van. Két korona van betéve és maga a könyvet 2000 koronára hamisította.

Ezzel megvetőleg odalökte a könyvet a kereskedő elé. De csakhamar visszazaragda, kijelentvén, hogy a dolognak még folytatása lesz. Együttal felmutatta minden bizonyítékát arra nézve, hogy a fentebb említett felejtethetetlen csók előtt férfi ajka még nem érintette őt. Felszólította egyuttal a kereskedőt, hogy a kétezer koronát fizesse neki készpénzben, vagy legalább is vegye meg neki a kelengyéjét, mert különben nagyobb szabású bajok lesznek. A kereskedő azonban a legridegebb elutasítás álláspontjára helyezkedett és zsarolást emlegetett. Végül pedig pedig felhívta a fekete haju stb. hölgyet, hogy sziveskedjék a Szabadság-tér másik oldalát mielőbb egészen közelről megtekinteni.

A dushaju stb. hölgy sérteit önértéssel és a kétezer koronás betéti könyvvel elrohant. Ma pedig feljelentés érkezett az aradi kir. törvényszék vizsgálóbírájához a kereskedő ellen magánokirat hamisítás miatt. A feljelentést a hölgy tette. Így történt meg ez a különös dráma, amelynek folytatása már legközelebb egy törvényszéki tárgyalás lesz, ahol dönteni fognak afelett, hogy vajjon bünt követt-e el a kereskedő, mikor egy édes, szerelmes csókért három nullát rajzolt a maga takarékpénztári könyvecskéjébe? . . .

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— augusztus 15.

Nagy hőst akasztottak,
Elszakadt a kötél.
E pillanatokban jött
A kegyelem-levél.

„Én mentettelek meg!”
Ekként szól a hóhér.
„Mivel járulsz nekem
Ezért a nagy jóért?”

Igy beszél Kristóffy . . .
Ő kötö a békét . . .
Csodáljuk is szörnyen
A szemtelenségét!

— **A feltámasztott Wolafka.** Ha a városunktól hónapokig távol elt utazó tegnap hazaérkezett, igazán örömmel olvashatta tegnapi lapunk „nagyboldogszony napja” című híré, ebben a következő sorokat: „Délután 3 órakor lytánia, utána rózsafüzér, 5 órakor a Jézus szentséges Szive Szent József társulatának hónapos áttatos ágát végzi dr Wolafka Nándor v. püspök prépost, plébános szent beszéd, kormenét és lytániával.” Hát csakugyan gyógyult súlyos betegségéből a jólelkű ifjapap és tovább folytatja áldásos működését? Így szóla megnyugodott szívvel a hazaérkezett. Azonban nem így van, mert Wolafka püspök meghalt és — fájdalom — már csupán emléke él közöttünk. A kellemetlen felreertés magyarázata az, hogy a pébáiáról tavaly nyomtatott bankettán közölt jelentést kaptunk az ünnepi isteni szteletől, amely őt elfeledték kitérűlni az elhunyt püspök nevé, a korrektor figyelmét pedig ez a réz kikerülte. Így támasztotta föl Wolafka püspököt egy nagy félreértés.

— **A kolozsvári színház megnyitása.** Kolozsvár város Debrecen városát is meghívta újonnan épült színházának megnyitására. A tanács képviselőivel Oláh Karoly tanácsost bizta meg.

— **Mit árulnak a piacon?** Régóta hangoztatjuk már, hogy a piaci visszaéléseket a legnagyobb szigorral kell megtorolni, és a giaci vizsgálatokat a legtözetesebben kellene végezni, mert mit ér az, ha néhány koronát sóznak a gyalázatos méregkeverők nyakába, ha annak semmi fogantatja nincs? A piaci árusok szemtelensége határt nem ismer. Ma Erdei János nevű szegény ember emelt ganaszt a rendőrségen Faragó Ferencné hentesáruló ellen, akinek Dégenfeldtéri sátrában 10 fillérért olyan tepertőt vett, amelyben hemzsegték a férgek és kukacok. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

— **Debrecen város mártonfalvai birtoka.** Debrecen városának Szab les negyében, Martonfalva községben nagyobb birtoka van. A birtokot telekkönyvileg még most sem sikerült rendezni, ami gyakran kellemtelenségekre ad okot. Magoss György dr. főügyész irásbeli indítványt terjesztett a tanács elé, melyben azt mondja, intézzen a tanács felterjesztést az igazságügyminiszterhez, hogy a mártonfalvai birtok telekkönyvi rendezése miatt a betétszerkesztésre küldjön ki bizottságot. A tanács az indítványt elfogadta és a felterjesztést megtette az igazságügyminiszterhez.

— **Rendőrök a polgármesternél.** A rendőrlegénység egyáltalán nincs megelégedve a mostani szolgálati beosztással. Ezért ma Kovács József polgármesternél testületileg tisztelegtek és arra kérték, hogy változtasson sirlalmas állapotukon. A polgármester megígérte, hogy rendőrbiztosi jelentés alapján szerez magának tájékoztatást a rendőrlegénység panaszáról.

— **Helyszíni szemle a Debrecen-sámsoni vasutnál.** A most épült Debrecen-sámsoni vasutnál helyszíni szemle lesz e hó 27-én. A vasut mentén az előirt 60 m. távonalon belül több ház és pedig náddal fedett ház van. Az érdekelt vasuttársaság most azt kéri a várostól, hogy térjen el a 60 méter tűztávonalattól, mert ellenkező esetben azoknak a házaknak lebontását kell eszközölni, ami nagy költséget igényel. De különben is ők kokszzal fűtenek és az tűzbiztonsági szempontból nem veszedelmes. Ez okból tartanak e hó 27-én helyszíni szemlét.

— **Munkások kötelező balesetbiztosítása.** Az Országos Ipartanács állandó bizottsága e hónap 16 ikán, csütörtökön délelőtt tíz órakor Wezerle Sándor miniszterelnök elnöklésével a kereskedelemügyi minisztérium tanácstermében teljes ülést tart, amelynek tárgya a Szerényi József államtitkár által készített törvényjavaslat a beteg munkások segítéséről és kötelező balesetbiztosításáról.

— **Magyarok a virágkorzón.** Lapunknak távirják: Az olasz arisztokrácia legutóbb fényes virágkorzót rendezett Rimi-niben. Ez ünnepélyen résztvettek a környék legelőkelőbb családjai, közöttük az ott időző magyarok is. A virágkorzón különösen kitűnt Aczélnak, a Grand Hotel Hungaria tulajdonosának fényes négyesfogata, a melyet szépséges magyar asszonyok töltöttek meg. A kocsiiban a többek között Gyöngyi Lászlóné, dr. Nagy Béláné, Légányi Aranka. A négyesfogatot Ordódy huszárhadnagy hajtotta nagy bravurral. Amikor a fogat a zsüri elé érkezett, az olasz közönség óriási lelkesedéssel fogadta. Az Evviva Hungaria!-nak vége sen akart szakadni és számos virágcsokor repült a fogat felé. Novelli, a nagy olasz művész, gróf Tosti, gróf Spina, lelkesen ünnepelték a magyar vendégeket, mely ünneplésből kivette részét az egész közönség is. Természetes, hogy az első díjat a Hungaria Hotel fogata nyerte meg.

— **Gazdasági tűz.** Ménes András debreceni birtokos ondódi tanyáján tűz ütött ki, mely 300 buzakeresztet elhamvasztott. A kár 1200 korona.

— **Szentpály Béni dr. hazajött.** Majdnem két éve, hogy dr. Szentpály Béni debreceni kerületi orvos Amerikába vándorolt. Szentpályt, miután a tanács által közzé tett felhívás folytán nem jelentkezett, állását megfosztották. A közgyűlés is jóváhagyta ezt a határozatot. Szentpály a minap levelet írt, hogy visszaérkezett és azóta már itthon van. Jelenleg feleségének szabóes- megyei birtokán tartózkodik.

— **Párisból Debrecenig gépkocsin.** Ma délből érdekes vendégei voltak az „Arany Bika” éttermének. Egyenesen a francia fővárosból, Párisból jöttek gépkocsin. A nagy utra szombat este 6 órakor indultak el Párisból az ügyes gépkocsivezével, aki az utat nagyrészt már ösmerte. A nagy gépkocsin Krönig kolozsvári huszárezredek felesége és két leánya foglaltak helyet. Vasárnap este érkeztek Münchenbe, hétfőn este Bécsbe, kedden este Budapestra, ahonnan ma kora reggel indultak el és Szerencs, Miskolcra át jöttek Debrecenbe. Itt megebédelték és tovább folytatták útjukat Kolozsvárra, ahová este 6 órakor érkeznek. A hatalmas, vörös gépkocsinak és utasainak sok bámulója akad ma délből a Bika előtt.

— **Koldus-részvénytársaság.** A décsi rendőrség a napokban jól szervezett koldus-részvénytársaságot nyomozott ki. Egy nyugolomba vonult vén koldus volt a részvénytársaság ügyvezető igazgatója. Ő osztotta ki naponta a szerepeket, ki hol álljon föl és ki legyen a sánta, a béna, vagy vak. A koldusok minden este jelentkeztek az igazgatónál, beszámoltak a napi eseményekről, átadták keresüket, amiért rendez lakást, ellátást és ruhát kapnak. A társaság a főlösléget gyümölcsözőleg helyezte el és abból nyugdíjlapot akart létesíteni.

— **Baleset.** Budapestról írják: A Visegrádi- és Katona József utca sarkán bontás alatt levő ház kapualjának boltzata ma reggel Balog Péter napszámosra zuhant. A faltörmelék a szerencsétlen ember jobb karját eltörte.

— **Tűz Szegedről írják:** Ma délből a Sas-utca 6. szám alatt Adler nagykereskedő pincéjében egy eldobott égő gyufától tűz támadt. A központi és IV. kerületi tűzörség Blaschek Hugó segédtiszt vezetésével hamarosan megjelent a veszedelem színhelyén és mielőtt nagyobb baj támadhatott volna, eloltották a tüzet. Mindössze két üres láda égett el.

— **Életuntak.** Budapestról írják: Szturcska Klórid 20 éves bukott leány kisdófa-utca 3. számú lakásán szublimatort ivott. A mentők a Rókus kórházba szállították. — Ivány János gyári munkás Mozsár utca 16. számú lakásán mellbe szúrta magát. A Rókusban ápolják.

— **Rablómerénylő leány.** Budapestról jelentik: A rendőrség letartóztatta Schneider Marit, a városból kitiltott bukott leányt, a némbér a főváros határában levő kispesti erdőben találta adott egy erzsébetfalvai napszámosnak, akit becsalt az erdő sűrűjébe ott megrohanta és teljesen kifosztotta. Ez az erdő egyébként hemzseg az ilyen elrögzött leányoktól és a fővárosból kitiltott közveszedelmes csavargóktól.

— **Pénzüntézetek figyelmébe.** Egy előkelő magyar biztosító intézet (tűz, élet és jégbiztosítás) Hajdumegyére Debrecen székhellyel kötvénykiállító főügynökséget kíván szervezni. Csak előkelő intézetek, vagy teljes anyagi garanciát nyújtó és a biztosítás terén jártas magán egyénekkel tárgyalhat. Csak a kiadónivaltban.

— **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfaluassy ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő ki- rakatban.

— **Orvosi tekintélyek** előszeretettel rendelik csusz és köszvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemeiben páratlan, már nehányezzeri bedörzsölés teljes gyógyulást idéz elő. Ára 2 korona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógy- szerésznél. — Debrecen Kossuth utca „Arany egyszarvu” gyógyszertár 107—x 51.

— **Az Arany Bika** kávéházban minden este elő- gánzene.

A káplár ur pofoz.

Berukkolás a halálba.

(Egy regruta tragédiája.)

Arad, augusztus 15.

A tavaszi sorozáskor a nagyváradi ujon- cok között volt egy elkeseredett legény, aki szeretett volna a katonaságtól szabadulni, de már késő volt, nem lehetett. Az ezredorvos kimondta vizitációánál a tauglichot s Krisztán Jánosnak, így hívták a fiút, bele kellett tör- dőnie változhatatlan sorsába.

Három esztendő nagy szó. De hát mit tegyen a szegény regruta? Ha egyszer vi- szik, akkor mennie kell. Akármit is beszél- tek az öreg legények, a katonasorból haza- jött kéksapkások a katonasort keserveiről, a meázsi komisz voltárról és káplár ur Füs- tös, meg frajter ur Ebrud válogatott hason- latairól és komiszkodásáról.

Krisztán János, szegény, mindezekkel a dolgokkal számolt, de azért jóelőre meg- próbálta, hátha hozzászokik a bundasélet rögzös utjaihoz, olyanformán, hogy leszedi ama rögzös pálya mentén illatozó virágokat is. Más szóval Krisztán János is a többi legénnyel együtt ivott és kurjongatott na- gyokat a berukolás előtt a mulatásra ren- delt nagy napon, teli tudóval énekelve, hogy

Édes anyám nem leszek a magáé,
Magáé, de magáé,
Három évig leszek most a császáré.

Hanem ennek is vége lett, a minthogy mindenféle rukkolásnak vége szokott lenni. A kesergő bundást bevitték az istentelen vá- radi kaszárnyába, ahol megint erőt vett rajta a keserűség, mert a kaszárnya falai között már igazán nehéz megszoknia az életet annak akinek otthon fiát sirató édes- anyja és cseresnyeajku, kék szemű barna babája van.

Krisztán János úgy érezte ott, a ha- talmas sárga kaszárnyaszobában, hogy so- hasem tudja megszokni a gyötörő dinst reg- lamát. Különösen azért nem, mert kegyetlen, goromba káplár keze alá került. Olyan káp- lár keze alá, aki nemcsak szóval, hanem tettel is a végső kétségbeesésbe tudja ker- getni az érzékeny legényeket.

A váradi harminchetedik gyalogezred tizenötödik századába volt beosztva. A káp- lárja mindjárt tudtára adta az első napokban hogy hatókör a fegyverfogásban. Ez bán- totta Krisztán Jánost. Maga a káplár még jobban bántotta, amennyiben nemrég a fegy- verfogásban való kiképzés alkalmával pofon is ütötte. Pofonütötte, embertelenül, minden szolgálati parancs ellenére, mintha az a bundás nem em az, hanem állat lett volna.

A bántalmazott legény szó nélkül tűrte a meggyalázást. Mikor aztán bevoctak a kaszárnyába, fölment a legfelső emeletre és leugrott. Talán a sors iróniája, hogy esés közben a szegény baka éppen az ablak alatt sétáló Kurg János ezredesre bukott. Az élet- unt regrutát úgy szedték fel élettelenül. Az

esetet természetesen a legmélyebben titokban tartották katonáék.

Az öngyilkost beszállították a csapat- kórházba és ott ápolják. Állapota reményte- len, mert a kartörés mellett súlyos belső sé- rülést is szenvedett.

Igy írják nekünk Krisztán János tragi- kus rövid katonáskodását. De hát a bestiális káplárral mi lesz?

A kompót-királyné.

(Történet augusztus havában, befőzés idején. Sze- mélyek: a háziasszony és az ura.)

Az ur: Kétszázharminc üveg! Remé- lem a mai nappal befejezted az idei befőzési munkálataidat.

A háziasszony: Tévedsz, mint mindig. Ez volt csak a kezdet. Hogy népiesen fe- jezsem ki magamat: most jön még a java.

Az ur: (rémülten) Mit, a java? Én meg azt hittem, be fogod érni evvel a két- százharminc teli kompót üveggel. Hát mit akarsz még befőzni?

A háziasszony: Oh, még nagyon sok- féle van hátra. Most fog jönni a ringló, a szilva, az őszi barack, a dinnye. Amit eddig befőttem, az a lezjelentéktlenebb, pár füveg cseresnye, körte, barack. Most jönnek majd a finomabb dolgok, a specialitások.

Az ur: A specialitások? Én már eddig is tele a befőttes üvegekkel az egész spajz, a konyha, az előszoba, ahány szekrény, fiók almárium van a lakásban, az mind telve üvegekkel. Nahát tudod, én már meguntam az egész komédiát. Ő ütségnék tartom az egészet. Jó, egy háziasszony főzön be negyven-ötven üveg gyümölcsöt, de amit te teszel, az már isten bizony, több a sor- nál. És még ha volna valakinek haszna be- löle? De miért főzöl te be? Ha énnekem néha gusztusom támad egy kis nyálank- ságra, megtagadod tőlem, azt mondd: kell, ha beteg lesz a háznál, egészséges ember- nek jó a más gyümölcs is. Ha beteg vala- melyikünk, akkor meg azért tagadod meg a kompótot, mert az kell, ha vendégek jönnek. Ha ősszel kér valaki a családban, nem adsz neki, mert hosszú a tél: Telen nem adsz, mert messze van még a nyár és ha nyarra marad valami a tavalyiból, azt el- ajándékozod, elpecsételod, mert kell a hely- a friss befőtteknek. Nahát tudod, üremlen ember vagyok, de az ilyen virosaftra azt mondom: pufj!

A háziasszony: És most én fogok be- szólni. Itt én vagyok a háziasszony, a ház- tartás gondjai az enyémek. Azt és úgy tes- zek, amint nekem tetszik és senkinek a kedvéért nem fogom megengedni azt, hogy idő előtt kifogyjon konyhámból a gyümölcs, vagy hogy az én befőttem jószágát barátnőim megszólják. Igen is folytatni fogom a befő- zést, még pedig idén nagyobb mértékben, mint eddig. Hallgass ide! Az alma, cse- resnye, kajszinbarack, meggy, málna, szilva, szeder, szarvóca őszi barack befőzését elvég- zem a háznál magam. Ez körülbelül három- száz üveg lesz összesen. De ez még semmi. Nekünk kell adnunk a háznak, a konyhánk jó hírnevére. Egy alma befőtten, egy kis cseresnye kompótot elő tud állítani a ven- dégeinek ma már a ház sernak is: ne- künk, azaz nekem, aki gondját viselem a háztartásomnak, specialitásokról is kell gon- doskodnom. Nem fogom elfeledni soha, mi- kor a télen Kosárné egy uzsonnára angolna- csipkebogyó, birs meg chinosis kompótokat rakott elének. Amit s Kosárné képes produ- kálni, azt nekem is elő kell állítani tudnom. Hallgass ide Sulgie, akár i yedre van, akár nincs, nekem az idén a következő kompó- tok és konzerveket fogod megrendelni.

Az ur: Honnan s menküből?

A háziasszony: A konzervegyárból: Először a marmeladékat. Az udvillia nekem sohasem sikerül idehaza. Vagy szenkét üveggel fogsz hozatni. Nem lesz drága, na sokat rendelünk. Cukrászadában sokat drá- gább. Horatz ezután szörpöket és méret. Aztán konzerveket és aszalt fűszereket. Zöld cukorborsót, babot, kelkáposztát, vörös káposztát, ez tudniillik a piacon nagyon

drága és silány. A konzervgyár kitűtöt szál-
t és nem is drága: ha száz koronán felül
rendelünk, fuvar költség nincs. Azután kell
szárazvetemény is: zold borsó, lencse, árpa-
lása, aranyárga borsó, ez tudniillik a mi
piscunkon nem is lapni. Kellenek: saláták,
apró uborka, — gyöngybegy, — ka-
porosa és paradicsom sok, nagyon sok. A
paradicsomból fogy tudniillik nálunk a leg-
több. Te is nagyon kedved.

Az ur: Na, matól fogva alig.

A háziasszony: És most átírtam a
huskonzervekre.

Az ur: Köszönöm, én már jóllaktam.
Mi a fenének a huskonzerv, mikor most csak
gyümölcsöt akarsz rendelni?

A háziasszony: Ej, mit érteez te ehhez!
Ha csak ennyit rendelünk, nem telne ki
száz koronát, tudod a portó miatt. Tehát elő-
ször is gonba konzerveket. Pár doboz róka-
gombát, tironu-gombát, hribi, vargánya és
uri gombát.

Az ur: (Összeborzad). Még a nevük
sem jó. Ugysem tudom észben tartani ezeket
a lehetetlen neveket.

A háziasszony: Nem baj, föl vannak
írva. A gomba konzervekre negyonszámítok.
Ez tudniillik az én kedves eledelem. Azért
fogsz hozatni próbá-kép pár doboz szépségi
paprikást, szépségi szarvasgombát és aszalt
úróu gombát. No és végül azukségem van
meleg ételekre is. Ugyazattól a cégtől ren-
delünk mindjárt marhasült, borjúsült, sertés-
sült, őzselelet, vadser és, füstölt nyel, vad-
húspörkölt konzerveket. Pár pástétomot: óz,
nyul, senka, vadserlés, fenyőmadár, libamáj
pástétomot. Ez a rendelés ki fog tenni azt
hiszem kétszáz koronát, ekkor tudniillik a
cég nem számít semmit a csomagolásért.

Az ur: (teljesen megsemmisülve) És ez
az egész? Csak ennyi?

A háziasszony: Ennyi. Nem több, de
nem is kevesebb. Elvégre vagy tudok ház-
tartást vezetni, vagy nem. Egy uri háztar-
tásban pedig a befőttek igen fontos szerepet
tollenek be. Miután azonban cseresznye meg
alma kompótot ma már a házmesternék is
befézt magának, gondoskodnunk kell speciáli-
tásokról is. Ezt nem fogja utánam csinálni
tudni a Kószárné!

Az ur: Az igaz, terriaggettét annak a
hribi pástétóznak meg anpeina befőttenek!
Ezt jól megcsináltad, te... te kompót-
kínalóné. Hanem ha már ennyire vagyunk,
én is talpra állok és követelem a jussomat.
Rosszul érzem magam, kérlek bontass fel
lelkem a cseresznye kompótjából.

A háziasszony: Az lehetetlen. Csak
hatvan üveg cseresznyém van és a tél olyan
hosszu és időn annyi vendégünk lesz. Rossz-
szul vagy? Majd hozatok a csaléddel öt
franczárért aszalt szilvát, azt megfőzzük, az
is meg segítene.

(E szavak hallatára az ur fogcsikor-
gva akar elrohanni a szobából.)

A háziasszony: (megijed) Szulpic! —
az istenért mi bajod? Hova rohansz?

Az ur: Lemegyek a házmesternéhez.
Kérlek tőle egy kis cseresznye kompótot.

— aida.

TÁVIKÖZLEMÉNYEK.

Oroszországból.

Budapest, augusztus 15. Szent-Péter-
várról írták: Stolipin miniszterelnök egy
közeli lap tudósítója előtt kijelentette, hogy
előjében hozzájárult a nem hivatalnokoknak
a kormányba való lépéshez fűzött feltételei-
vel, de Paserhefből ellenkező instrukciókat
kapott.

Budapest, augusztus 15. Kronstadtból
írkoztok: Megbízható jelentések szerint
Gajpko volt domaképviselőt augusztus 2-án
fel letartóztaták. Onpikonál megtalálták
Kronstadti erőd tervrajzát. A volt képviselőt
börtönbe szállították a katonai fogházba és
először az itteni haditörvényszék elé kerül.

Budapest, augusztus 15. Kronstadtból
írkoztok: A hadi törvényszék ma kezdte

meg azon zendülés tárgyalását, melynek az
volt a célja, hogy a Constantin-erődöt a fel-
kelők hatalmába juttassa. A véd 25 utász-
katoná, 3 tüzér és 18 ay erődben letartózt-
tatott polgári személy ellen irányul.

Budapest, augusztus 15. Odesszából
jelentik: Az itteni egyetem tanácsa elhatá-
rozta, hogy kérvényt nyújt be a miniszteri-
umhoz a végből, hogy mindazon zsidó ifjak,
kik az új tunév elején felvételért folyamod-
nak, az egyetem bármely karán felvételt-
hessenek.

Az angol király utja.

Budapest, augusztus 15. Wlissingen-
ből jelentik: Edward angol király tegnap
este 1 óra 27 perckor a Viktoria and Albert
yachtton ideérkezett és 10 órakor különvona-
ton folytatta útját.

Anglia és a burok.

Budapest, aug. 15. Fokvárosból je-
lentik: A parlament ma egyhangulag javas-
latot fogadott el, amelyben tiltakozik a bi-
rodalmi kormányzat azon lépése ellen a
melylyel a délamerikai társaságokat jöve-
delmi adók fizetésére akarja szorítani An-
golország részére. Hivatkozással az angol
törvényszékeknek legutóbbi döntésére, amely
szerint a De Beer társaság jövedelmi adóját
a birodalmi kormányhoz tartozik befizetni,
az ellenzék vezére, aki ezen javaslatot be-
nyújtotta, kijelentette, hogy bár a De Beer
Company főirodáját Párisban, vagy az Egye-
sült Államokban avagy bárhova is áthelyez-
heti. Jamason miniszterelnök azon remé-
nyének adott kifejezést, hogy ezen egyhan-
gulag elfogadott javaslat nem fogja elté-
veszíteni hatását az anyaország parlament-
jére.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, augusztus 13.

Buza októberre	14 82—84.
Buza áprilisra	15.42—44.
Rozs októberre	12.42—44.
Rozs áprilisra	12.90—92.
Zab októberre	12.80—82.
Zab áprilisra	13.20—22.
Tengeri augusztusra	12.32—32.
Tengeri szeptemberre	12.32—32.
Tengeri 1907 májusra	10.50—52.
Repece augusztusra	32.76—78.

Szerkesztői-posta.

R. Aranka. Ne aggódjék! Hahnel Aranka vígan
játszik Máramaroszigeten Zilahy Gyula debreceni
színigazgató társulatánál.

Biharba: Panasz a postamesterek ellen annyira
maga-n viseli a személyes élti támadást, hogy annak
csakis neve aláírásával edhatnánk helyet. Leghelye-
sebb, ha az, akivel az eset megtörtént, panaszával
egyenesen a nagyváradi posta- és távirada-igazgató-
sághoz fordul, mert mi innót nem vizsgálhatjuk meg,
mennyire jogosult a panasz.

Ujpárti polgár. Bánffy Dezső báró Budán, a
Bimbó-utca-ban lakik.

X. Y. Semmiféle összeköttetésünk sincs vele.
A kérdezetteknek tudomásunk szerint nagyon is van

Iskolás

gyermek részére: kész fehér-
neműek, zsebkendők, haris-
nyák, paplanok, matrácok, pok-
rócok, flanel takarók és ágyte-
ritők legnagyobb választékban és
legjutányosabb áron kaphatók.

Kardos László

vászon, fehérnemű és
kelengye üzletében

Debrecen, Kossuth-utca 9.

Alapított 1831. évben.

1011—1906. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. jbiróságnak V.
3052/41—1906. számú végzése folytán
közhírré tételik, miszerint Raics Lajos
részére Jablonczai Kálmán debreceni la-
kostól 140 kor. 46 fil. perköltség ere-
jéig 1905. évi november hó 17 én bi-
róilag le- és felülfoglalt és 3400 koro-
na — fiérre becsült butorok, sertések
és egyéb ingóságok 1906 évi augusz-
tus hó 17-én délután 3 1/2 órakor
kezdetét veendő és a debreceni Palla-
gon vhajtást szenvedő lakásán megtar-
tandó nyilvános birói árverésen a leg-
többet ígérőnek azonnali készpénz fize-
tés mellett szükség esetén bécsáron alul
is elfognak adatni.

Debrecen, 1906. évi július hó 29-én.

Bódogh Zsigmond,
birói kiküldött.

Tüdőbajosoknak

és mindenkinek, aki köhög, rekedt, elnyákosodott, étvágytalan és
testsúlyban fogyást észlel, megbecsülhetetlen szolgáltatást tesz a

Halápi-féle hársfamézsörp.

Sokszor az ártatlannak látszó gyöngye köhécselés elő-
jele a vésses tüdőbajnak.

Senki se várja meg a baj beköszöntését, hanem folytsa
el csirájában, akinél pedig már beállott, pusztítsa el a

Halápi-féle hársfamézsörp

által, mely biztos határu mellőfájás, köhögés, tüdő-
hurut, meghűlés, stb. betegségeknél. — Mintaüveg
3 kor., nagy üveg 5 korona.

Készíti az

APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR

BUDAPEST, József-körut 64.

Főraktár: Debrecenben

Mihalovits Jenő gyógyszer-tárában

Magyar államvasutak menetrendje.

Érvényes 1906. május hó 1-től.

Debrecenből indul		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	35
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmár (gyorsvonat)	este	8	24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	51
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	23
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassaf	d. u.	4	25
m. á. vasúttól	reggel	5	35
vásártérről —	reggel	5	44
m. á. vasúttól	d. e.	8	09
vásártérről —	d. e.	8	16
H.-Böszörmény	d. u.	11	11
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	34
vásártérről —	d. u.	4	47
m. á. vasúttól	este	7	—
vásártérről —	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Spestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	6	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvonat)	d. u.	8	29
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6	48
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	3	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	46
Szatmár — M.-Szigetről — — —	d. u.	4	12
Csak M.-Szigetről — — —	este	10	11
Szatmár felől — — —	este	6	40
Kassa — Miskolc felől — — —	este	8	19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	d. e.	11	31
B.-Sz.-Mihály	vásártérről — reggel	7	33
H.-Böszörmény	mávasúthoz d. e.	7	40
felől	vásártérről — este	8	22
	mávasúthoz este	8	28
	vásártérről — d. u.	3	29
	mávasúthoz d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs — Polgár felől máv. hoz	reggel	5	35
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	3	13

Lähne-féle tan- és nevelő-intézet SOPRON.

Elemi iskolával, 8 osztályu nyilvános főgimnáziummal, érettségi vizsgálati joggal és reáliskolával

Felvesz fiugyermekeket 6 éves koruktól fogva. Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigorú felügyeles. Növendékek rendre és önálló munkát-ságra szoktattanak. Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál az igazgatóság.

Felvétetik

egy leányka, ki a polgári leányiskola I. vagy II. oszt. és a német nyelv elsajátítása végett Szepességre ohajtana jönni,

Strompf Károly

kereskedőnél

Késmárkon,

40 korona havi fizetéssel teljes ellátásra.

Nevezettnek van egy kis leánya, ki tisztán beszél németül és polgári leányiskola II. osztályába fog járni.

A legjobb arcz-szépítő szer a SERAIL-ARCZKENOCS,

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársony puává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan. Kétféle toillet szappanok a keszes használatához

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom szappor három színben, fehér, rózsaszín és krém

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerészek uraknál, valamint Josa és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: ROZSNYAI MATYÁS gyógyszerésztárában Aradon Szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerésztárban

Egy tégely ára 1 kor. 4 fillér.

Egy kis tégely ára 70 fillér.

Olesó-árban,

finom sárga és zöld-bélű cukor dinyéimet nagymenyiségben és kifogástalan minőségben

becsés figyelmükbe ajánlom!

Paczelt János

mag és virág kereskedése

Debrecen.

Mentő-szekrények!

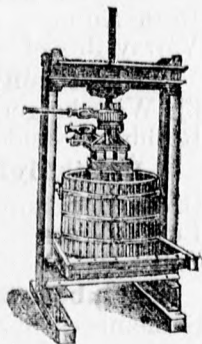
minden nagyságban, Miniszteri előírás szerint.

Schön Sándor

kezdő, kölszer és orsi műszertárában

DEBRECEN,

Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

URSUS

a legtökéletesebb szabadalmazott borsajtó, felsőnyomással három ártételel. Vasgerendaszerkezet, legmagasabb nyomó képesség, a törköly egy darabban leemelhető; a mint vasrészekkel nem érintkezik ezáltal a bor megfeketedése kizárva. — Könnyű kezelés kevés munkaerővel,

Honl gyártmány, szőlészeti, borászati és pincészeti cikkekről, valamint vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bérmentve. — Lőpor árusítás. 416.x 2.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

A perselyek az Iparbank kirakatában láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékossgot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessek,

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is
Tájékoztatóul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Osszesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

Zacherlin

Nagyon segít és utól-
érhetlen féregpusztító
Üvegekben vásárol-
juk.

Kapható:

Debrecen
Annák Sándor
Böszörményi István
Csanak József
Csicsó Lajos
Csillag József
Deutscher Lajos
Félegyházy János
Frisztó Karoly
Ganovszky Lajos
Grünberger és Glück
Havas József
Kertész Miklós

Kertész Nándor
Klein Ignác
Kóhn Henrik
Kömlyóssy Lajos
Kontsek Géza
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Molnár Jenő
Neumann Nándor
Parti Ferenc

Rickl Antal József
Róth Antal
Várray József
Berettyóújfalú:
ifj. Weiszberger Ignác
Rothbart Nándor
Érmihályfalva:
Grósz Hermann és fia
Lévay Vince
Pollák Mária
Hajduböszörmény:
Gemeinbeck József

Tulogy Ferenc

Hajdunánás:

Slachta József

Hajduszoboszló:

Körner Lola

Tiszafüred:

Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizmann József

kereskedőknél.

